

Nejstarší inventáře zámku v Jindřichově Hradci

LUKÁŠOVÁ, Eva – SMOLOVÁ, Věra. *Renesanční sídlo pánů z Hradce v nejstarších inventářích jindřichohradeckého zámku*. Miscellanea, sv. XIX. Praha: Národní památkový ústav, územní památková správa v Českých Budějovicích, 2018. 199 s., ISBN 978-80-85033-86-1.

Zámek v Jindřichově Hradci na přelomu 16. a 17. století svojí výstavností plně reprezentoval postavení pánů z Hradce jako jednoho z nejvýznamnějších šlechtických rodů předbellohorských Čech a Moravy. Dodnes nejviditelnější připomínkou této doby je pochopitelně architektura, ovšem velmi důležité bylo také vnitřní vybavení, které neopominutelným způsobem dotvářelo podobu a charakter rodové rezidence. V případě Jindřichova Hradce se k němu dochovaly významné prameny v podobě dvou inventářů, jimž je věnována tato publikace.

V úvodních kapitolách představuje Věra Smolová nejprve historii, význam a společenské kontakty rodu pánů z Hradce a následně se věnuje osobnosti Kateřiny z Montfortu, která se v roce 1574 provdala za Adama II. z Hradce. Popis jejich svatby slouží jako příklad popisu vysoké životní úrovně a nákladného životního stylu obou rodů. V následujících letech se i dvůr Adama II. rozšířil téměř na dvojnásobek počtu dvořanů, který byl obvyklý v dobách jeho otce Jáchyma z Hradce. Tento dvůr vedle rodového zámku sídlil také v pražském paláci, kde hradecký pán jako nejvyšší kancléř a později nejvyšší purkrabí často pobýval. Smolová připomíná, že ke konci 70. let 16. století jejich zadlužení stoupl na 112 000 kop českých grošů, což představovalo přibližně desetinásobek ročního výnosu rodového majetku. Dále jsou v knize přiblíženy vazby se vzdáleně příbuzným rodem Slavatů z Chlumu a Košumberka a zejména blízký vztah mezi Kateřinou Hradeckou z Montfortu a Vilémem Slavatou, který se později stal manželem její dcery Lucie Otýlie, po smrti bratra Jáchyma Oldřicha z Hradce, posledního mužského člena rodu, dědičky veškerých majetků rodu pánů z Hradce. Právě po Jáchymově skonu v roce 1604 Kateřina kvůli majetkovému vyrovnání sepsala inventář vybavení zámku. I přesto, že se přestěhovala na vdovské sídlo do tzv. Klášteríčku, byla i nadále v úzkém spojení s rodinou a s domácí šlechtou, zejména katolickou. Pozornosti neunikají ani zmínky o protireformačních krocích hradecké vrchnosti. Po bitvě na Bílé hoře po-

býval Vilém Slavata s Lucií Otýlií většinou v Praze nebo ve Vídni, Kateřina z Montfortu však stále sídlila v Jindřichově Hradci, kde také v roce 1631 zemřela.

Malý, ale z hlediska hlavního tématu knihy podstatný prostor je věnován nejprve stručným dějinám rodových archivů pánů z Hradce a Slavatů z Chlumu a Košumberka a následně oběma inventářům z první poloviny 17. století, resp. jejich recepci ze strany badatelů. Podrobnější pozornost je jim totiž věnována v rozsáhlejší samostatném oddílu *Sbírky a zařízení zámku Jindřichův Hradec ve světle písemných pramenů* od Evy Lukášové. Jedná se o inventář z let 1604, který jsem už zmínil výše, a 1638, jež nechala sepsat Alžběta Pragerová, komornice a strážkyně pokojů, a který částečně vychází z předchozího inventáře. Oba prameny, jež autorka hodnotí jako mimořádně cenné, představují výběrový seznam předmětů, které byly součástí mobiliáře jindřichohradeckého zámku v těchto letech. Jednalo se o věci hodnotnější, některé uložené v tzv. stříbrnici. Poznatky z obou inventářů jsou dále shrnuty a zpracovány v několika tematických okruzích podle typu předmětů od precios přes koberce, přehozy a obrazy až například po kostelní vybavení a další. Zajímavý je také poznatek, že několik předmětů původně pocházelo ze zámku v Telči, odkud tedy byly trvale či dočasně přeneseny do Jindřichova Hradce, nebo také popis jinde nezachycených detailů. Nechybí zde ani reflexe částečně zaznamenaných popisů místností. Autorka při tomto výkladu oba inventáře samozřejmě srovnává a vlastní text navíc doprovází fotografiemi konkrétních vybraných předmětů, ale i pokojů, které prezentují snímky jak novodobé, tak i archivní s dřívější podobou některých interiérů.

Důležitou součástí publikace jsou edice obou pramenů, jejichž originály se dnes nacházejí v Rodinném fondu pánů z Hradce uloženém ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Inventář Kateřiny z Montfortu (1604) je zde publikován ve formě transliterace německého originálu se souběžným překladem do češtiny a je k němu rovněž připojen slovník německých výrazů. Inventář Alžběty Pragerové, vypracovaný naopak v českém jazyce, je tu edičně zpřístupněn v podobě transkripce.

Knihy Evy Lukášové a Věry Smolové *Renesanční sídlo pánů z Hradce v nejstarších inventářích jindřichohradeckého zámku* je přínosná nejen zpřístupněním této dvojice pozoruhodných pramenů širší badatelské veřejnosti, ale také jako cenná sonda do podoby



šlechtické reprezentace prostřednictvím movitých věcí uvnitř zámecké rezidence. V té souvislosti je třeba poukázat rovněž na kvalitní grafické provedení publikace, které je důležité zejména s ohledem na četné obrazové přílohy.

Mgr. Lukáš M. VYTLAČIL
NPÚ, Generální ředitelství v Praze
vytlacil.lukas@npu.cz